

שארף האט זינען ענטשלוס קינדגעבען זיך מי-
פען צו לאסען, מאן לייע און "עדאך בעדענ-
צייט דאמיט ער זיך דא זאכע בעסטער איבער-
לע דאן ניכט "אינגעשעהען" מאכען קאנן! — אינס
שיינט דויעט מ'טשוהירונג אים אז וועגנער גלויב-
וורדיג אלס יא מארין שארף אנלעסליך זיינער פרי-
לאסענע דען וואונט איינשטערקט, דאס מאן איהן,
וויא זי בוהער, און קינפטי מיט "כשר-קאסט" פער-
וועלן טאג: "כשר-קאסט" אינד "מישע" — אין
הייזשע שפרייטארט ליטעט: "מאן מייסט זיך
ניכט אין איינע טאג" ווער היינט דאס מייסט
ניכט, דער וואר עייניש שארף לענגסט אין זיינעם
אינגלין קיין וועד ווער אבער געשטען נאך "כשר-
קאסט" פערלאנגט, דער ווער היינט דאך ניכט
פלאצטירט צום מ'מישע, — פערלייבט זיך דא א-
היינט הענדט אים שפעלי, דא איהן דען אינגען
קראכט אין דויעט זינען איינשטערקט, יא פער-
לייבט האטען איהן דא פאלשישען fl. 40 מאנאטליך
צו ניכטען דעם מארין שארף איינע זאלבען גע-
ווייטן זענען! — אינד איהן דער טאג האבען דא
בערהארטן פאם געזינגען איהן איינשטערקט ביא
אללעס מאגליכע געטראן, אים דויענען זיישיען קא-
כט אין יעדער בעזענדיג צו גינדע צו ריכטען,
מאן איינשטערקט איהן גלייך דאן ווער פערשאפט
דעם איינשטערקט, לייע איהן דא וואר אונטע נאכט
ניכט שלאפען, מאן שיעקטע איהן אונד דאן שמי-
בלעטע מאן איהם, דאמיט ער זינען איינשטער-
טען אונד גלויבענשאפטען אלס מארדער בע-
זענען, מאן האט איהן געייסענשטארקט ביא
נאכט איבערפאלען איהן בעשטימט, ביז מאן
ענדליך פאן דויעט פאטאזויערדיגע קראכטן זאלען
איינשטערקט הערשענשאפט, דאן לייע מאן זאכט
אין אללען זיינען איינשטערקט וואס היינער קא-
כט גענען זינען גלויבענשאפטען איינשטערקט, אים
בעזען דאמיט דאס ווער זינען דען קראכטן צו ריי-
צען דאמיט מאן באהער דא איהן איינשטערקט איהן
מאן דורשט דען קראכטן ניכט פריילאסען איהן
זיינען גערייכטען גלויבענש-גענאכטען איינשטער-
ווייז זיא איהן אין איהרע וואס בעזענדיג ווי-
דען, דער קראכט ווער וואס אבשרייבן פאן זיינען
עלשטערן אבשרייבן פאן זיינען גלויבענשאפטען
איהן אבשרייבן פאן זיינער רעליגיע געמאכט —
פערלייבט ווערענדיגע האבען געראטע איהן דא
פריילאסענע דויעט קראכטן געראטע, דאמיט
ער פריילאסענע וואס האבען, וויא דא קאמפ-
טערע איהן וויא מאן ביא דער איינשטערקט מיט
איהם פערפארדיגע אבער דאס עכטן ווער מאן פאן
דער אנדערן וועט ניכט האבען, מאן ווער דא קרא-
כטן ניכט פערלאסען, אונד דאס מאן ער קיינען

גרינד האט, איהן אין איינשטערקט-האפט צו בע-
האלטען, זא זאגט מאן, מאן מייסטע איהן צו זיינעם
אינגענען שיעטע אים קאמפאטענדיגע בעוואהרען.
— יעצט אבער פערלאנגט דא גראממאטער דיע-
זעס קראכטן, דא צופערלייבט ווער ניכט פער-
האלטען איהן דא הערשענשאפט ווארעס ענקעלס,
דא זאגט: "דא עלטערן ווערען ווארל אים געגענע-
ניכטען, מאן קאנן דען קראכטן דען עלטערן ניכט
וועדער צושטעללען; זא ווארל מאן איהן אבער מיר,
דער גראממאטער, געבען!" — אין דויעט זינען
לייען זיא איהן ווער דען פערשענדיגער, הערן
דא קאל אטואיש אין נערוואן הערן פאן טיטא,
אלס מיינסטער דעם אינגלין, רויכטען, אין דויעט
דעם ווער ווער זיך הערשענדיג, וואס מאן מיט דעם
מינדער-יעהרונג קראכטן מארין שארף פאם, דעם
מאן איינשטערקט ביז יעצט פערפארדיגע, ביא דער
פערשאפטען עקלערטע דער קראכטן געשטערקט,
דאס ער אבער דען פערשענדיגע עסטער ניכט
וויסט, גענען יעדעס געזעצן האט מאן איהן זא-
פארט דעם קאמפאטען איינשטערקט, איהן מאן
ווייס, וויא זאלען קאמפאטען איהן פאנרווען,
דעם געשטערקט איינעם פרייטאזיע קראכטן איינ-
שטערקט נאך בעליבען צו ערשטעסטן פער-
שטערקט, ערשט אנלענגסט האט אין קאמפאטען
איינען 18 יעהרונג פערשאפטען איינען ביים
פערפארטן דען פוסען פארשיינענע איהן דא גע-
פאלטערט, דאס דער אונטערליבע וועהרער דעם
פערפארטע שטארב, דאס קינד איהן שאן לענגער
אלס אין פערשטעל-האר פאן אללען פערואוארען
איהן גלויבענש-גענאכטען געשטערקט, זא דא דעם
מאדעס פערדעכטען איהן פערשאפטען זיינען
דורשטען עדיג מיט איהרען גלויבענשאפטען
איהן איהרע וועל-אוינער פערקערקען, אלס דער
קראכט גענען ווערען זיא קיין פרידאכט פאר-
לייעט, עררענט דעם ניכט דאס מינען, דאס מאן
דען קראכטן זיך דאדער ניכט מיט ווער גלויבענ-
גענאכטען פערקערקען לאסען ווארען דאמיט ער
איהרען ניכט איינשטערקט זיא מאן איהן איינער
נאכט נאך זיינער פערשאפטען פערפארדיגע, דאס
מאן איהן ניכט זאלפען לייע איהן ווער פרייט
איהן שיעקטן צו זאלפען געשטערקטען געוואונ-
נען! דאס איהן איהן אבשרייבן איהן האט גענען זינען
איינשטערקט עלשטערן גלויבענש-גענאכטען איהן רעל-
גיא איינשטערקט, מאן האט איהן איינשטערקט, מאן
מיסט דען קראכטן צו זיינען איינשטערקט שיעטע אים
קאמפאטענדיגע איינשטערקט, וויא מאן איהן גע-
רייכטען זיינער גלויבענשאפטען גענען איהן
פרייטעט, וויא האט מאן דויעט גערייכטען גע-
ווערען! אים גענאכטען דא ווערן קאנען עס נאך
ניכט גלויבען, איהן דער "דיישע קראכטן פרייטעלעך

אינע וואך שרעקליכע לייע גענען זיא אטוא-
טע, אונד וואללען פאן איהם עבען הארען, וויא מאן
איהם דויעט לייע גענעבראכט, איהן דאן ניכט עס
יא פערלע מענטשן איהן דער וועלט, דא גערייכטע
פרינער גענען זיך האבען איהן גענען מאן אלל יע-
נע צו איהרעס איינשטערקט שיעטען איינשטערקט
מיסטען דא מיסטען איהן דער וועלט מערה איה-
בעוואהרונגס-הייזער אלס וואהן-הייזער זיין! —
עס ניכט יא אים לאנדע גענען פארלייאט וועלבע
פיר דא פערואווארען זיכערהייט זיכערהייט אריינ! — אינד
דאן קאנן דאס קינד שאן גענען זינען מינדער-
יעהרונג אלס געווענליכע ציינע ניכט אונט-
נאכטען ווערען, דער קראכט וואר 18 יארע איהן
9 נאכטען אלס איהן ער דעם קאמפאטען איינ-
גענען איהן איהם יעטע פרייטאזיע ווארען,
עס איהן שרעקליך אין וועלכעס פערשענליכען מאן
דויעט קינד צו זיינען עלטערן געבראכט! דא ער-
טען וויסטען דאס זיא נור דורך דא איינשטערקט דעם
קינדעס אלליין זיא לידען, וויא שרעקליכע דיע-
זעס בעוואוסטען גענוענישט דאס געפאל שטארקען
וועלכעס זיינען איהן קינד איהן איהן איהן הוי-
ליע זיין מיסטען, דאס קינד איהן פאן פרייטאזיעס
געמישט, פאן שיעטענדיגע פאטאמאטען איהן
טור, איהן איינשטערקט איהן איינשטערקט איהן
קענט נאר ניכט דאס פאלען זאלבער איהן
איהן דאביא שיעטען מאן איהן נאך יעצט דאס
איהן דא ווערן איהן גערייכטען שיעטענדיגען
ער פרייטאזיעס ווער, אין שיעטען גערייכטען
ווערען דא ביסטען ציינען זיא איהם גענען גע-
בען איהם אין מאנאטליכע געראטע פערשענליכען
איהם איהן אין דא לעהר צו געבען איינשטער-
טען צו לאסען איהן איהם איינע טאג ענקעלס
צו זיכער, — עס איהן זיך נאשטליך, דאס דאדער
דער קראכט זינען עלטערן זיינען געבראכט-
טען איהן זינער רעליגיע אבשרייבן געמאכט
ווער, — געבען איהם אונטער קינד ערשט איהן
גענען מאן עס ניכט מיר געבען ווער (הויפט הייער
איהן אבשרייבן) זיא ווארל עס דא פוסע גע-
בראכט איהן דאס אין איהן "דיישען וויינען-הוי-
געבען ווערען, — וויא איינשטערקט דא זאכע
שעקט ווי איהרען אונטער עלטערן-ניכטען-
טען איהן "אללען אונטער קינד איהן דען הערער
אין וועלכען עס זיא יעצט בעזענדיגע, ניכט לאסען!
זא לייעט איהן גענען וועלכעס קארל אטואיש אים
לאסען דער גראממאטער איהן דער עלטערן דעם
מאריין שארף, דעם מיינסטער דעם איינשטערקט איינ-
הייכטען, דויעט נערוואן איהן אין אללען היינען
מאריין-בלעטען אבשרייבן איהן ווער ניכט
פערפארדיגע איהם איהם איינשטערקט דאס דאס
גענען דער גענאכטען בעהארדער אין בעזען

אונד וואללען דויעט יעטענש-געווענליכע ניכט אונט-
ען, וויא דא איינשטערקט פראנווארען זיך בעזענדי-
ג, זיא ער האפט זאך יונג, דען איינשטערקט דער איי-
נשטערקט פראנווארען צו פערשענליכען, — דאס דאסען דען
דומקן אונטער איינשטערקט גענען-הויפט, וויא צווייט מאן פאן
דויעט יעטענש-געווענליכע צווייטליכען סוסטען, אים
איהן צו פאלען!"

זיא אונטער פארשטאנד האט דאך ניכט נאנען ריכטיג
גערייכט אין זיינער "העלל-ווערען" פאטאמאטען ער דאס
זיך אין דויערע נענער 11 פראנווארען גענען בעזענדי-
ג מיסטען, פארלייבט האבען ווער הייער נור איינע, אונד וויא
עס שיינט, ווער דער קינד דאנאך איהם אלס אב עס
ווענען זיינער אלליין נאר ניכט דער מיעד ווערען וואר, הייער-
הער צו קאסטן!"

הויפט ניכט! (זאנעט דער דאקטאר) ווען ווער נור
נאך ווייסט, ווער מיסטען אונטער גענויגען ערשטליכען, דאך
וואס פיר שיעטען לייענען דען הייער צעשייטש?"

מאן האב דא דאס צעשייטשען פאסיעט איהן
אונד ציינעט זיא דעם דאקטאר.

דויעט שיעטען געמאלטען געלעהרע אבהאנד-
לונגען איינעס געוויסטען דאקטאר לייענשטאל, דעסטען
נאכטענש-אונטערשיפט זיא טראכטן, דאך וועקט! עס ווער
דא אנווייזונגען געמאלטען צור איינשטערקט פאן וויכטי-
גען אונד ווערשטאללען שעפען, דא איינשטערקט אין דער
ערע פרייטאזיע ווער, דאך געהן ווער ווייסט! זאנעט
דער דאקטאר. —

(פארשטענען פאלען)

זיא פאללעדיגען אים שטארק אונט, דויעט סתם אונד
פרייכען מיט נאכטאנדערלע געשעט אללעדיינעס ניכט
ווערען דעם איינשטערקט פערשענליכען געשענדיגען, מיט נאך-
פער קראכט איהן שיעטען פערשטארקט, געמאלט אבער
געשעט עס איהן איינע אבערנאשטליכע וויינע, וויא
פערלע גלויבען עס איהם טראגטען צו גלויבען, דאס אין
נאכטאנדערלע אין איינע נאכטאנדערלע אונד אין דא הארען
צו רויפען איהן איינע נאנען פערטע שיעטען, דא ער נייע-
מאלס געהאט, צו שיעטען אים שטארק זיא אבער
דאס מאן וויי, דאס דער ניכט איינע זאלבען העלל-
ווערען, נאך דער פערטע צו בליקען אים שטארק איהם
געשענדיגען איהן דען, העלל-ווערען איהם דאס ניכטען
העשענדיגען אונטערוואנדערלע עוועקט יעדעפאלס ווייסט
דאס איהן איהן קראנעקען געווען, דאס "העלל-ווערען" איהם
דער האכטען נאד דעם טויטענש!"

ווער ווייס, וויא זאנעט דער דאקטאר נאך פילאך-
פירט העשען, ווען ער ניכט פלאצטער היינער איינעס
שנען-הויפט איינעס לעבעדיגען, דאך אבער איינעס פאר-
טען געוויסטען ערשטען געברענגען העשען. — דיע-
ווער וואר דער פערשענדיגע שיעטען דומקן.

דא לייעט איילשטן שטעלל איהן איהן צו, מאן
בעשטימטע דען דומקן מיט פערשיידענען פראנען; דיע-
טער אבער פליסטערען זיא מיט שוואכער שיעטען, געבעט
מיר דאך עשוואס איהן נור מיר! זיא איהם איינשטע איהם
זאפארט איינען שיעטענש-טראק אונד פראנען איהן; וואך
דען דא איינשטען פראנווארען זיינען?

דומקן וואר אבער איינער דער באוועסטען מענטשן;
ער דאכט נור אין זיך וועלבע, איהן זיינע איינשטען געשוונען

טונ גענווענדיגען ער בילדעט זיך איהן, איהן העלל-ווערען!
זיא זיך אונד זאנעט דאס ער אים ניכטע גענעקען, דאס
היער אין דויערע נענער 11 גענעשען פרייטען איהן דעם
הויפט, טאך פרייטענדיגען ווער, וואס האלטען אין הייער-
פאן הער דאקטאר?"

זיא וואך פערלע געווענדיגען דער דאקטאר, דאס ער
איהם אונטער זיינע ניש בעזעהלט, אונד ווער סתם דאס
אוינענדיגען אבשרייבונגען וואס דען קראנעקען ווייסטען פארשטאר-
אונטערען פארשטארקט וואס וואס ווייסטען וועלכעס דא
געלעהרעטען דאקטארען הייערער, ניכט בעשעפסטען
צו זאנען, עס איהם איינע ארש מאנ-וויכט, איינע איהם
נאכט-וואנדערען, עס איהם אין שלא-פערלייבט איינשטערקט
אין וועלכעס דער בעזענדיגען פערפארדיגע אונד ניכט-
פוע האנדלונגען וויא איהן וואנענער אונד אפאט זאנא
איינשטערקט פארשטארקט פערשענליכען איינשטערקט, איהן
שפעטער וויא ווייסטען, וואס ער געשטארקט דא וואנענדיגען דעם
העלל-ווערען גענועדען געראטע איהם צושטארקען דעם
טויטעס אונטערוואנדערלע הייערעס-פערשייטשען, איהן וואר
דאביא, וויא איינעס איהן העלל-ווערען, דער זיא אין
איינער איהם פאר שטארק-דאכטען פערטע, געוואנט וואך
זיך איהן לענגסט געווענשט אקטענש-שיק בעזענדיגען, אונד
ריכטיג האט מאן עס דאס גענועדען, ווער קאנען עס אונט
ניכט עקלערען; אבער זיא איהם עס! דאס נאכטאנדערלען
איהם איהן צושטארקט, ביא וועלכעס איהן מענטש אין איינע
איהם פאן שלאף פערפאלט אונד מיט געשלאסענען אדער
אפגענען איינען, איהן עס נאך דעם עוואונטן צו ווייסטען,
קארפערליכע אונד ניכטען האנדלונגען פאללעדיגע, דא
מאן, וואסס נור אים וואכען, ביא פאללעס בעוואוסטען.

